

Sygn. akt I ACa 667/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 listopada 2013r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Jolanta Grzegorzcyk
Sędziowie:	SSA Krzysztof Depczyński SSA Joanna Walentkiewicz - Witkowska (spr.)
Protokolant:	st.sekr.sądowy Jacek Raciborski

po rozpoznaniu w dniu 19 listopada 2013r. w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa **B. i P. małżonków P.**

przeciwko **Towarzystwu Budownictwa (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w P.**

o zapłatę

na skutek apelacji obu stron

od wyroku Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim

z dnia 5 lutego 2013r. sygn. akt I C 1640/08

I. z apelacji strony pozwanej zmienia zaskarżony wyrok na następujący:

„1). oddala powództwo;

2). nie obciąża powodów B. i P. małżonków P. kosztami procesu.”;

II. oddala apelację powodów;

III. nie obciąża powodów kosztami postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt I ACa 667/13

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 5 lutego 2013 roku Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim w sprawie z powództwa B. P. i P. P. (3) przeciwko Towarzystwu Budownictwa (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w P. o odszkodowanie:

1. zasądził od pozwanego Towarzystwa Budownictwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w P. na rzecz powodów B. P. i P. P. (3) kwoty po 10.000 złotych z odsetkami w wysokości określonej w ustawie dla poszczególnych okresów opóźnienia od dnia 5 lutego 2013 roku do dnia zapłaty;
2. oddalił powództwo w pozostałym zakresie;
3. nakazał ściągnąć od pozwanego Towarzystwa Budownictwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w P. na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim kwotę 10.039,27 - tytułem nieuiszczonych kosztów procesu.

Powyższy wyrok zapadł na podstawie poczynionych przez Sąd Okręgowy ustaleń faktycznych, z których wynika, że w dniu 27 lipca 2007 r. powodowie zawarli z pozwanym umowę najmu lokalu socjalnego. Pozwany wynajął powodom lokal socjalny numer (...), położony w P. przy ulicy (...). Wspólnie z powodami w powyższym lokalu zamieszkało trzech ich synów oraz córka.

Umowa została zawarta do końca sierpnia 2009 r. Lokal socjalny został udostępniony pozwanym dla podjęcia czynności egzekucyjnych w ramach porozumienia o współpracy, zawartego przez pozwaną spółkę z Gminą P.. Powodowie wystąpili w dniu 15 listopada 2007 r. do Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w P. z prośbą o kontrolę sanitarną przydzielonego im lokalu. W dniu 23 listopada 2007 r. przeprowadzono kontrolę i stwierdzono obecność grzybów pleśniowych. Stwierdzono, że zagrzybienie lokalu uchybia warunkom określonym w § 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 16 sierpnia 1999 r. w sprawie warunków technicznych użytkowania budynków mieszkalnych (Dz. U Nr 74, poz. 836) i wystąpiono do pozwanej spółki o podjęcie działań zmierzających do poprawy warunków mieszkalnych powodów. Odpowiedź udzielona przez prezesa pozwanej spółki przewidywała dokonanie dodatkowych pomiarów ciągów wentylacyjnych i ewentualne wykonanie nawiewu. Decyzją z dnia 10 marca 2008 r. Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego w P. nakazał wyłączenie z użytkowania pomieszczenia łazienki w części wykorzystywanej na kotłownię centralnego ogrzewania, znajdującego się w lokalu mieszkalnym oznaczonym nr (...) budynku przy ul (...) w P.. Oddając lokal w najem pozwany przekazał go łącznie z piecem centralnego ogrzewania, wybudowanym w latach dziewięćdziesiątych. Począwszy od 1 września 2009 r. powodowie zajmowali lokal bez tytułu prawnego, nie zawarli bowiem kolejnej umowy najmu tego lokalu. W lipcu 2010 r. na skutek nieszczelności dachu w budynku, w którym powodowie zajmowali lokal mieszkalny doszło do zalania ich lokalu. Pojawiła się nawet groźba odpadnięcia tynku z sufitu. W sierpniu 2010 r. pozwana spółka przeprowadziła prace dekarско – blacharskie, zmierzające do likwidacji powstających w mieszkaniu zajmowanym przez powodów zalań wodą deszczową. W murach okalających mieszkanie zajmowane przez powodów występowało bardzo duże zawilgocenie. Badanie próbek powietrza ujawniło znaczne zagrzybienie lokalu powodów. Odnotowano obecność od 5000 do 6750 jednostek tworzących kolonie grzybów w m3 powietrza. Za przeciętną dla pomieszczeń mieszkalnych uznaje się obecność 800 - 1200 jednostek grzybów. W pomieszczeniu uzyskano 11 taksonów. Wszystkie uzyskane taksony są alergizujące. Są wśród nich również gatunku opisywane w literaturze medycznej, jako czynniki chorobotwórcze. Bardzo duże zagrzybienie w lokalu wynajętym powodom przez pozwanego mogło więc stanowić zagrożenie dla stanu zdrowia. Zarówno skład gatunkowy grzybów jak ich liczebność świadczą o dawno rozpoczętym procesie ich rozwoju, co z kolei pozwala uznać, że zawilgocenie ścian utrzymywało się w bardzo długim okresie. Zawilgocenie, a w konsekwencji zagrzybienie lokalu zajmowanego przez powodów było wynikiem wadliwego pokrycia dachowego budynku. Wpływ na powstawanie pleśni i grzybów miała także niewystarczająca izolacja termiczna na wszystkich ścianach zewnętrznych. Stan techniczny lokalu nie był konsekwencją jego nieprawidłowego użytkowania przez powodów.

W 2006 r. u powoda P. P. (3) pojawiły się dolegliwości zdrowotne związane z przewlekłym obturacyjnym zapaleniem oskrzeli. Powyższe dolegliwości nie skutkowały jego niezdolnością do pracy. P. P. (3) jest alergikiem. Od 17 września 2009 r. stwierdzono u powoda niepełnosprawność w stopniu umiarkowanym. Powód stale pracuje zawodowo.

W listopadzie 2011 r. i w maju 2012 r. niepełnosprawność stwierdzono również u dzieci powodów Ł. i M. P.. Dzieci stron często chorują, co w konsekwencji powodowało potrzebę ich hospitalizacji.

Stan techniczny lokalu w którym zamieszkiwali powodowie oraz ich dzieci, w szczególności jego zagrzybienie, nie miał wpływu na stan ich zdrowia.

Wobec powyższych okoliczności Sąd Okręgowy uznał, że powództwo jest częściowo uzasadnione, wskazał przy tym, że dokonał oceny prawnej wytoczonego powództwa w oparciu o wszystkie dostępne w świetle przepisów podstawy odpowiedzialności i ostatecznie przyjął, że powodowie domagali się zadośćuczynienia za krzywdę z powodu naruszenia ich dóbr osobistych. Powodowie bowiem na skutek zachowania pozwanego znaleźli się w sytuacji realnego zagrożenia zdrowia, przyszło im mieszkać w zawilgoconym i zagrzybionym lokalu. Skutki tego stanu mogły wpływać na ich stan zdrowia bezpośrednio, jak i pośrednio. Zawilgocenie mieszkania powodów groziło odpadnięciem tynku położonego na suficie, skutkowało rozwojem grzybów pleśniowych, które mogły wpływać na ich stan zdrowia. Powyższa sytuacja spowodowała u małżonków P. daleko idący dyskomfort i strach tak o siebie jak i o ich dzieci.

W ocenie Sądu pierwszej instancji pozwany oddając powodom w najem lokal mieszkalny nie nadający się do użytku doprowadził do sytuacji, w której doszło do naruszenia dobra osobistego powodów jakim jest prawo nietykalności mieszkania. Powodowie zostali pozbawieni tego prawa. Przyszło im zamieszkać w lokalu zalanym na skutek nieszczelności dachu, w warunkach groźby odpadania fragmentów tynku. W swym mieszkaniu nie mogli czuć się komfortowo i bezpiecznie.

Sąd Okręgowy podkreślił, że działanie pozwanego w przedmiotowej sprawie należało określić jako bezprawne, skoro zawierając umowę najmu lokalu złożył zapewnienie o dobrych warunkach technicznych lokalu. Sąd Okręgowy wskazał przy tym, że strona pozwana nie przedstawiła w toku postępowania wiarygodnego dowodu wyłączonego jej bezprawność. Jej twierdzenia, że stan techniczny lokalu był konsekwencją jego złego użytkowania przez powodów nie zostały w ocenie Sądu Okręgowego udowodnione, zaś z opinii biegłego C. J. wynika, że jedyną przyczyną złego stanu technicznego lokalu było uszkodzenie pokrycia dachowego.

W ocenie Sądu Okręgowego prawo do godziwych i bezpiecznych warunków sanitarnych przysługuje każdemu, zapewnienia tych warunków mogą oczekiwać osoby, którym przyznano prawo do lokalu socjalnego. Pozwany realizujący na podstawie zawartego porozumienia z Gminą P. obowiązek zapewnienia lokali socjalnych winien przy tym dbać o to, aby te lokale odpowiadały nie tylko przewidzianym w odrębnych przepisach wymaganiom powierzchniowym, ale również aby nadawały się do zamieszkania.

Sąd pierwszej instancji uznał, iż pozwanemu można przypisać co najmniej niedbalstwo, które w realiach przedmiotowej sprawy przejawiało się nie tylko w przekazaniu lokalu w złym stanie technicznym, ale również w bagatelizowaniu pierwszych sygnałów powodów o złych warunkach w jakich przyszło im zamieszkiwać.

Ustalając wysokość sumy tytułem zadośćuczynienia Sąd Okręgowy wziął pod uwagę charakter naruszonych dóbr osobistych uznając, że są one szczególnie ważne i istotne dla każdego człowieka. Niebezpieczeństwo na jakie zostali narażeni powodowie było realne, i spotęgowane przez inne dotyczące ich problemy zdrowotne. Powodowie z pewnością odczuwali silną obawę o swój stan zdrowia, sytuacja w jakiej się znaleźli wykluczała spokojne funkcjonowanie, przysparzała zmartwień, wprowadzała stan niepewności. Sąd pierwszej instancji wziął również pod uwagę, że naruszenie do jakiego doszło ograniczyło się do narażenia na niebezpieczeństwo utraty zdrowia powodów i ich dzieci, nie doszło na szczęście do realizacji tego niebezpieczeństwa.

W ocenie Sądu Okręgowego odpowiedzialności pozwanego należy ograniczyć tylko do okresu, w którym powodowie zamieszkiwali w wynajmowanym lokalu na podstawie ważnej umowy najmu.

Zdaniem Sądu Okręgowego należne powodom zadośćuczynienie za doznaną krzywdę na skutek naruszenia dóbr osobisty zamyka się w kwocie po 10.000 złotych.

Sąd pierwszej instancji nie znalazł żadnych podstaw prawnych i faktycznych aby uwzględnić zgłoszony przez pełnomocnika powoda zarzut przyczynienia się do powstania szkody. Pozwany w toku procesu nie udowodnił działań powodów pozwalających na przypisanie im tego zarzutu.

Okoliczności przedmiotowej sprawy pozwoliły w ocenie Sądu Okręgowego uznać, że działanie pozwanego wypełniało częściowo dyspozycje art. 415 k.c. oraz art. 471 k.c. działanie pozwanego uznać należy za bezprawne tak w reżimie odpowiedzialności deliktowej jak i kontraktowej. Powyższe stanowisko nie może jednak rodzić w konsekwencji skutku w postaci konieczności zasądzenia na rzecz powodów odszkodowania lub dalszego zadośćuczynienia (choćby opartego na dyspozycji przepisu art. 445 k.c.), bowiem zdaniem Sądu pierwszej instancji powodowie nie ponieśli szkody majątkowej w rozumieniu art. 361 k.c. Brak również podstaw faktycznych, aby uznać, że na skutek zachowań pozwanych u powodów doszło do rozstroju zdrowia, co w konsekwencji wyklucza zasądzenie zadośćuczynienia na podstawie art. 445 § 1 k.c.

O odsetkach Sąd Okręgowy orzekł na podstawie przepisu art. 482 k.c. przyjmując za początkową datę wymagalności roszczenia datę wyrokowania. Powodowie formułując swoje roszczenie nie wskazali w sposób precyzyjny jego podstawy prawnej, co w ocenie Sądu wykluczało przypisanie pozwanemu obowiązku jego spełnienia jeszcze przed lub w toku procesu.

Sąd pierwszej instancji obciążył pozwanego kosztami siadowymi w całości.

Apelacje od powyższego rozstrzygnięcia wniosły obie strony.

Powodowie zaskarżyli wyrok w części, w zakresie punktu 1 i 2, wnosząc o uwzględnienie powództwa w całości oraz o powołanie biegłej sądowej dr M. Z. w celu wydania opinii uzupełniającej, w której zostanie ustalony uszczerbek na zdrowiu.

W uzasadnieniu skarżący wskazali, iż wbrew ustaleniom Sądu stan techniczny lokalu, w którym mieszkali wraz z dziećmi miał istotny wpływ na ich stan zdrowia, a Sąd przyjmując inne ustalenia w zakresie tych okoliczności naruszył przepis art. 233 k.p.c., a także art. 299 k.p.c., bowiem w sprawie brak było informacji ze strony powodów, które mogłyby okazać się istotne dla sprawy, zwłaszcza w zakresie stanu ich zdrowia. Skarżący zakwestionowali również wskazaną przez Sąd Okręgowy okoliczność, iż od 1 września 2009 roku zajmowali lokal bez tytułu prawnego, podnosząc, iż doszło do przedłużenia umowy przez sam fakt dalszego zamieszkiwania za akceptacją pozwanego.

Apelację od powyższego wyroku wniosła również stron pozwana, zaskarżając go w części, w zakresie punktu 1 i 3. i zarzucając mu:

1. naruszenie art.23 § 1 k.c. w związku z 24 k.c. w związku z art.448 k.c. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie, skutkujące przyjęciem że w przedmiotowej sprawie doszło do bezprawnego i zawinionego naruszenia przez pozwanego dobra osobistego powodów w postaci nietykalności mieszkania,
2. błąd w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia przez sąd pierwszej instancji poprzez niezasadne ustalenie ,że:
  - a) przyczyną zagrzybienia lokalu powodów było wadliwe pokrycie dachowe budynku oraz niewłaściwa izolacja termiczna na ścianach zewnętrznych oraz że przyczyną zawilgocenia nie było nieprawidłowe użytkowanie przez powodów lokalu,
  - b) całkowite pominięcie w uzasadnieniu skarżonego wyroku, że powodowie swoim działaniem kilkakrotnie uniemożliwili podjęcie przez pozwanego działań zmierzających do usunięcia pleśni i grzyba lokalu zajmowanego przez powodów,

c) dowody, na podstawie których sąd ustalił stan faktyczny nie były kwestionowane przez strony, podczas gdy pozwany w całości zakwestionował opinię biegłego J. (podstawową oraz uzupełniającą),

3. naruszenie art. 362 k.c. poprzez jego niezastosowanie, skutkujące niezasadnym przyjęciem, że powodowie nie przyczynili się do powstania i zwiększenia szkody oraz że pozwany nie udowodnił przyczynienia powodów,

4. błędne przyjęcie, że pozwany ponosi winę za powstanie grzyba w mieszkaniu zajmowanym przez powodów,

5. naruszenie art. 217 § 1 k.p.c. przez sąd pierwszej instancji poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, skutkujące oddaleniem wniosków dowodowych pozwanego o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego ds. budownictwa oraz zeznań świadków,

6. naruszenie przez sąd art. 233 § 1 k.p.c. poprzez niewłaściwą ocenę materiału dowodowego w sprawie polegającą na uchybieniu przez sąd zasadom logicznego rozumowania z zakresie:

- ustalenia przez sąd, że pozwany przekazał powodom lokal w złym stanie technicznym, skoro powodowie nie zgłaszali w tym zakresie żadnych zastrzeżeń,

- ustalenia przez sąd, że można pozwanemu przypisać niedbalstwo podczas, gdy pozwany podejmował próby usunięcia grzybów z mieszkania zajmowanego przez powodów,

- w niezasadnym pominięciu wyjaśnień powodów w sprawie o nakazanie udostępnienia lokalu, jak również w niniejszej w zakresie nieustalenia przez sąd, że powodem nieudostępnienia lokalu w celu usunięcia pleśni i grzyba było wyłącznie zachowanie powodów,

- niezasadne przyjęcie, że powodowie z winy pozwanego zamieszkiwali w lokalu z niesprawnym ogrzewaniem, podczas gdy kwestia ta nie była nigdy podnoszona przez powodów, a co więcej powodowie sami zrezygnowali ze sprawnego ogrzewania gazowego,

- ustalenia, że pozwany zapewniał powodów o dobrych warunkach technicznych lokalu, wskutek czego jego działanie jest bezprawne, -zasądzenia zadośćuczynienie w rażąco wygórowanej wysokości,

7. naruszenie przez sąd art. 100 kpc poprzez jego niewłaściwe zastosowanie skutkujące niezasadnym obciążeniem kosztami procesu w całości pozwanego.

W następstwie tak sformułowanych zarzutów skarżący wniosł o:

1. dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu budownictwa celem ustalenia czy niewłaściwa eksploatacja zajmowanego przez powodów i ich dzieci lokalu spowodowała długotrwałą wilgotność powietrza, utrzymującą się w pomieszczeniach, czy brak należytego wietrzenia oraz niedogrzenie lokalu mogły spowodować nadmierne zawilgocenie, którego skutkiem jest powstanie zagrzybienia;

2. dopuszczenie dowodu z zeznań świadków:

a) B. F. na okoliczność niezgłaszania przez poprzednich najemców lokalu problemów z jego zawilgoceniem, uniemożliwiania przez powodów wstępu do lokalu osobom wskazanym przez administrację /pozwanego celem dokonania oględzin lokalu i usunięcia zagrzybienia, nienależytego użytkowania lokalu przez powodów,

b) W. Ł. okoliczność stanu technicznego lokalu przed zasiedleniem go przez powodów,

3. zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości,

4. ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez sąd pierwszej instancji,

5. zasądzenie od powodów na rzecz pozwanego zwrotu kosztów procesu za obie instancje.

W odpowiedzi na apelację pozwanej powodowie wnieśli o jej oddalenie i zasądzenie od pozwanej kosztów postępowania apelacyjnego.

Strona pozwana w odpowiedzi na apelację powodów wniosła o jej oddalenie i zasądzenie na jej rzecz kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Uwzględnieniu podlegała apelacja strony pozwanej w szczególności w zakresie zarzutu naruszenia art.23 § 1 k.c. w związku z 24 k.c. w związku z art. 448 k.c., natomiast apelacja powodów podlegała oddaleniu w całości.

W niniejszej sprawie powodowie, powołując okoliczności faktyczne wskazali w pozwie, że domagają się odszkodowania za zły stan techniczny przydzielonego im lokalu socjalnego, który jest zagrzybiony, w którym panuje zbyt duża wilgotność, brak jest wentylacji, co powoduje zagrożenie dla zdrowia.(pozew k-2-3 akt)

W toku rozprawy w dniu 24 lutego 2009 roku powódka składała informacyjne wyjaśnienia i wtedy podała, że żądana przez powodów kwota 500.000 złotych ma umożliwić powodom zakup odpowiedniego mieszkania i zapewnienie sobie warunków. Powołała się także na zwiększony poziom zachorowalności członków rodziny.((k- 57 akt)

Następnie w piśmie procesowym z dnia 23 marca 2009 roku powodowie, wskazując zły stan lokalu odwołali się do stanu zdrowia i złożyli zaświadczenia lekarskie(k- 63-64 akt) Pismo procesowe na k- 259 akt, złożone po wydaniu opinii przez biegłego reumatologa, odwołuje się do stanu zdrowia powodów i stanu technicznego lokalu.(259-260)

Powodowie przesłuchani w charakterze strony skoncentrowali się kwestii odgrzybienia i stanie zdrowia członków rodziny (k- 381-382 akt)

Sąd Apelacyjny odwołując się do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 2009 roku I PK 210/08 (M.P.Pr. z 2009 Nr 12 poz.642) , do uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi w sprawie I ACa 155/13 oraz uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 20 marca 2013 roku I ACa 125/13 (BAZA LEX 1307424) pragnie wskazać, że do powstania roszczeń określonych w rat 24 k.c. nie jest wystarczająca sama bezprawność działania sprawcy, niezbędny jest także skutek w postaci naruszenia jednego z dóbr osobistych, o których mowa w art. 23 k.c. . To na powodzie spoczywa -z mocy art. 6 k.c.- ciężar udowodnienia, że swym bezprawnym działaniem pozwany istotnie naruszył jego dobra osobiste i jakie.

Sąd I instancji nie do końca sprecyzował w toku procesu z jakiego tytułu powodowie domagają się zasądzenia odszkodowania, pozostaje więc ich stwierdzenie, że żądają 500.000 złotych za zły stan techniczny lokalu, a żądana kwota ma pokryć koszty zakupu nowego mieszkania, zapewniającego odpowiednie warunki. Z niczego nie wynika, aby powodowie w procesie domagali się zadośćuczynienia za naruszenie ich dóbr osobistych, nie mówiąc o tym, że powodowie nigdzie nie wskazali jakiego rodzaju dobra osobiste miałyby być naruszone przez stronę pozwaną. Jak już podkreślono wyżej to obowiązkiem strony dochodzącej zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych jest wskazanie konkretnego dobra osobistego, które zostało naruszone. Niedopuszczalne jest, aby sąd samodzielnie dokonywał tego typu ustalenia. Brak zatem żądania zasądzenia zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych, jak i niewskazanie rodzaju dobra osobistego, które miałyby być naruszone przez stronę pozwaną powoduje, że nie jest możliwe rozważanie żądania powodów w zakresie odpowiedzialności na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 k.c.

Taka koncepcja rozstrzygnięcia sporu stanowiła dla strony pozwanej zaskoczenie, gdyby żądanie w tym zakresie zostało sformułowane gdziekolwiek strona pozwana miałaby możliwości procesowe podjęcia obrony. Takiego prawa została pozbawiona, bo to Sąd samodzielnie wskazał dobro osobiste, którego ochrony powodowie jego zdaniem domagali się w toku procesu. Strona pozwana skoncentrowała się zaś na wykazaniu, że sposób użytkowania lokalu

miał istotne znaczenie dla stanu technicznego, poziomu wilgotności, a nadto że próbowała usnąć grzyby ze ścian w lokalu, a powodowie to uniemożliwili.

Poza wszystkim kontrowersje budzi samo określenie dobra osobistego, wybranego przez Sąd I instancji, jako przedmiot ochrony, co zasadnie podniósł pozwany w swej apelacji. Sąd Okręgowy podjął się ochrony dyskomfortu powodów, wywołanego zamieszkiwaniem z warunkach naruszających normy prawne, w stanie strachu o powodów i ich dzieci. Przyjął, że w tych warunkach naruszona została nietykalność mieszkania. Odwołał się przy tym do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 6 marca 2009 roku (II CSK 513/08), podkreślając bezprawne wtargnięcie strony pozwanej w sferę określonego stanu psychicznego i emocjonalnego, jaki daje człowiekowi poczucie bezpiecznego niezakłóconego korzystania z własnego mieszkania, stanowiącego centrum aktywności życiowej i zapewniającego prywatność każdej osoby.

Powołane orzeczenie zapadło na gruncie zupełnie innego stanu faktycznego, dotyczącego pozbawienia osoby współuprawnionej władztwa nad lokalem . Cała teza 3 tego orzeczenia brzmi następująco: „ przy ustalaniu treści prawa nietykalności mieszkania – w rozumieniu art. 23 k.c.- należy wziąć pod uwagę aspekt niematerialny. Udzielając ochrony prawnej takiemu dobru osobistemu, jakim jest nietykalność mieszkania , nie wystarczy stwierdzenie, że osoba trzecia objęła nad nim władztwo, zwłaszcza, gdy nastąpiło to wskutek wydania mieszkania przez osobę współuprawnioną w okresie niezajmowania mieszkania przez osobę poszkodowaną. Badaniem aspektu niematerialnego prawa nietykalności mieszkania powinna być objęta kwestia bezprawnego wtargnięcia osoby trzeciej w sferę określonego stanu psychicznego, emocjonalnego, jaki daje człowiekowi poczucie bezpiecznego i niezakłóconego korzystania z własnego mieszkania , stanowiącego centrum aktywności życiowej, z którą związana jest prywatność każdej osoby.”

Trudno w niniejszej sprawie doszukać się takich okoliczności, które mogłyby dawać podstawy do przyjęcia naruszenia dobra osobistego powodów w postaci nietykalności mieszkania. Nie było żadnej ingerencji we władztwo powodów w stosunku do ich lokalu. Na marginesie - odwołując się do wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 26 lipca 2006 roku V ACa 319/11-LEX 1104515) oraz wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 6 listopada 2012 roku w sprawie I ACa 428/12 (LEX 1240248) należy wskazać, że zasądzenie zadośćuczynienia w oparciu o przepis art. 448 k.c. nie może mieć miejsca w każdym przypadku dyskomfortu psychicznego. Nie można nadużywać instrumentów prawnych właściwych ochronie dóbr osobistych, gdyż prowadzi to do deprecjonowania samego przedmiotu ochrony.

Żądanie powodów przez nich określone – a więc odszkodowanie pokrywające koszty nabycia innego lokalu, zapewniającego rodzinie bytowanie w godziwych warunkach Sąd ocenił jako niezasadne i z tym stwierdzeniem należy się zgodzić. Nie ma żadnych podstaw, by wyrównać szkody powodów, związane z zamieszkiwaniem w lokalu socjalnym, nie spełniającym standardów poprzez zapewnienie im środków na kupno czy wybudowanie domu, spełniającego oczekiwane warunki. To roszczenie pozbawione było podstaw prawnych i podlegało oddaleniu.

Drugi wątek , wyłaniający się z twierdzeń powodów, obejmuje uchwytne pogorszenie stanu ich zdrowia poprzez zamieszkiwanie w lokalu zagrzybionym . To są też główne zarzuty ich apelacji. Postępowanie dowodowe przeprowadzone w tym zakresie dało nie budzące wątpliwości wyniki. Z przeprowadzonych opinii biegłych wynika, że stan techniczny lokalu, w którym zamieszkiwali powodowie oraz ich dzieci , w szczególności zagrzybienie nie miał wpływu na stan ich zdrowia. Wnioski takie wynikają z opinii biegłego z zakresu chorób płuc dr A. M., opinii biegłego z zakresu pneumonologii i alergologii M. Z. i opinii biegłego z zakresu reumatologii A. D.. Co do tej ostatniej opinii zasadnie powodowie podnieśli w apelacji, że zlecona biegłej analiza stanu zdrowia powódki obejmowała, odmiennie niż poprzednio opinia biegłego M. Z. okres od 1 września 2009 roku, a nie do 1 września 2009 roku. Nie ma to w ocenie Sądu Apelacyjnego znaczenia dla wniosków końcowych, bowiem opinia poddaje w wątpliwość występowanie u powódki wtórnego objawu Raynanda, mimo wstępnego rozpoznania w tym kierunku, mowa jest jedynie ewentualnie o pierwotnym objawie Raynanda, opisanym szczegółowo w opinii, mającym łagodny przebieg i tendencje do samoistnego ustępowania. Opinia opisuje etiologię, objawy i rozwój choroby. Zmiana okresu , w którym stan zdrowia powódki miał zostać zbadany na zlecenie Sądu nie miał znaczenia, bowiem powódka zamieszkiwała w

podobnych warunkach także do 1 września 2009 roku, a one nie wpłynęły na powstanie czy rozwój analizowanego przez biegłą schorzenia.

Warto także podkreślić, odnosząc się do apelacji powodów, że ich dzieci nie były stroną procesu i nie zostały sformułowane żadne ich roszczenia.

Nie było także celowe uzupełnianie opinii wydanej przez biegłą M. Z. we wnioskowanym przez powodów zakresie, bowiem same orzeczenia o stwierdzeniu lub stopniu niepełnosprawności nie mają wpływu na wnioski wydanych opinii.

Wobec powyższych rozważań za niecelowe należało uznać uzupełnianie postępowania dowodowego w zakresie wnioskowanym przez stronę pozwaną, podobnie jak i rozważanie pozostałych zarzutów zawartych w jej apelacji, zmierzających do podważenia ustalonej przez Sąd I instancji przyczyny zagrzybienia lokalu powodów oraz ustalenia wpływu decyzji samych powodów o uniemożliwieniu usunięcia grzyba na zasadność wysuwanych roszczeń.

Ostatecznie więc Sąd Apelacyjny z apelacji strony pozwanej zmienił zaskarżony wyrok i oddalił powództwo, nie obciążając powodów z uwagi na ich trudną sytuację majątkową i charakter dochodzonych roszczeń kosztami zastępstwa procesowego (art. 385 k.p.c. i art. 102 k.p.c.), natomiast oddalił apelację powodów (art. 385 k.p.c.)

Konsekwentnie także w postępowaniu apelacyjnym powodowie nie zostali obciążeni kosztami postępowania apelacyjnego (art. 102 w zw. art. 108 k.p.c.)